

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Qu. X. Quomodo in hac caligine mentes carentes oculis splendoribus
adimpleantur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

in caligine possumus nibil quidem cognoscere de DEO, quoad quid est, & ab hac cognitione suspensus maner, interim tamen non definit cognoscere DEUM quo ad an est. Contemplatio autem, cum sit actus intellectus, licet sit in caligine, non debet appellari illa suspensio cognitionis quo ad quid est, sed illa concomitans, vel supposita cognitionis quo ad an est. In qua senti possumus dicere, Dionysium loqui de operationibus discutivis, ut falsius explicabimur in questione super eadem verba.

Cur illud Dicendum est secundum, silentium istud docere silentium arcana & obscura secreta, ideo dici, quia in contemplatione ista acquiesca mens dum silent, audit docere dicitur DEUS illi loquitur, iuxta illud Psalm. 44. Audi filia, & vide, &c. Sic enim perfectior modo intelligit DEUM, penetratque divina mysteria, quae sub imaginum velo occulebantur. In contemplatione autem infusa claritas & perfectio hæc penetrat: & in frequentibus rapibus de illis mysteriis informatur divinitus, plura etiam arcana mirabilia communicantur, & revelantur animæ, ut loquendo de rapibus diximus in catena mystica, & dicemus infra.

Q V A E S T I O X.

Quomodo in hac caligine mentes carentes oculis pulcherrimis splendoribus adimplentur.

Quid per mentes oculis captas videtur intelligere. Et mentes oculis captas videtur intelligere. Maximas hic Angelos, qui, inquit ipse, sensibilitatis oculi non abundant, cum tamen substantia eorum sit mens vivens tota existens oculus acutissimum visus. Simili modo Pachymera. Mentes oculi carentes implet, quas alio modo multorum oculorum esse juxta dicit, Angelicas scilicet divinasque virtutes; non enanimentem sensibiliibus oculi plene sunt, sed earum sensitiva viva. Maxima quaedam mens est, id est, oculus perspicacissimus, quam & Pachymera & oculum carere censetur, proper inaccessum illam chymeram, caliginem silentii divini. Hanc illam.

Videntur nec quomodo de Angelis jam beatis, & clare videtur DEUM hoc possit intelligi, nisi forte considerentur in illo instanti, in quo fuerunt viatores. Foris eti illi Angelicas & divinas virtutes appellant mentes humanas, que contemplando imitantur Angelos. De his ergo mentibus nostris loquitur Dionysius, quæ in caligine cœcuentes recte oculi capte dici possunt; & ut inquit ipse mei Pachymera, in quantum DEUM invisibilis est, in tantum erant mentes hoc oculis carent.

Splendores quibus illæ impleri dicuntur. Dubium tamen est, quibus pulcherrimis splendoribus mentes iste adimpleri dicantur. D. Thomas explicans alia verba Dionysii ex cap. 7. de divinis nom. ubi etiam loquitur de hac Theologia, scilicet, quando mens ab omnibus recedens unita est super splendenter radiis, additæ Deitate, in quantum scilicet cognoscit DEUM esse, per omnia, &c. Quis S. Thomas pro radius super splendenteribus videtur intelligere ipsam Deitatem cognitam ut exceden em omnia. Quia si præsentibus verbis possumus applicare, idem tonante ac si mens in caligine posita implatur divina luce ad cognoscendum DEUM esse super omnia.

Hersentius in hoc loco citatus à Corderio, dum per caliginem intelligit illapsum DEI in efficiunt anima sub ratione lucis increata, & inac-

cessibilis: splendores etiam interpretatur isti in divinam essentiam, ejusque proprietates, quæ sub ratione lucis in animam illabuntur; quos etiam pulchros nominat more Platonicum, qui lib nomine pulchri splendorem & manifestationem intelligunt. Addicique ideo non dixisse superillustrat, sed superadimplet. Nam illustrationes quidem divinae, seu divinorum luminorum in mentem diffusiones, illuminant quidem & ornant, & adaugent; sed extrahunt statum, & gradum non implicant: solius enim DEI est animam sui capacem solu[m] implere. Ex quibus Hersentius explicacionibus, duo possunt inferri. Primum hic solom loqui Dionysium de Theologia mystica infusa. Secundum non plerumque de supremo ejusdem gradu, sed de fundamento eius, nempe de unione animæ per illapsum DEI, ex qua unione ulterius reficitur gustus, seu noititia experimentalis, & ex hac major & perfectior contemplatio in intellectu, in qua constituit ultimus gradus hujus Theologie.

Nosigitur, ne à doctrina, quam h[oc] iesque sequimur, de duplice Theologia mystica à Dionysio in hoc libro inculcata, altera acquisita, & altera infusa, revocemur. Consequenter dicimus, quod loquendo de Theologia mystica acquisita, dum intellectus in caligine positus, seu illa cœca suspensio, & admiratione DEI ignoti, impluerunt pulchris splendoribus fidei (adjuvante falso) ex prima elevatione doni intellectus, aut sapientie, ut quidam dicunt) quibus plenius complevit DEUM, ut infinite perfectum, ineffabilem, & incomprehensibilem, &c. quam quidem contemplationem secundum, & ultimum Theologie mysticae acquisitæ gradum esse diximus.

Loquendo autem de Theologia mystica infusa, dum anima in secundo gradu contemplationis, quem esse diximus in caligine, DEUM contemplator, & ibi jam unita DEO non solum per intellectum & voluntatem, sed per ipsam esse etiam anima (ut explicavimus in catena) ipsum degastat; & experitur, advenit intellectui major quædam lux transiens, quæ DEUM ipsum majori claritate & perfectione possibili, extra visionem beatam contempletur, quem tertium & supremum gradum Theologie mystica infusa sapientia appellavimus.

Movere ad sic explicanda predicta verba, quia, ut supra diximus quæst. 6 proæm. principia Dionysii intentio in hoc libro fuit indicate Theologiam mysticam acquisitam: sicut enim docuerat DEUM cognoscere per positivas & proprias perfections in Theologia affirmativa, & per imprædictas & metaphoricas in Theologia symbolica, ita etiam docet per omnium ablationem DEUM cognoscere in Theologia mystica, hoc autem non solum docet, sed moneretur procurandum, & industria propria exercendum, ut paret aperte ex universa hujus libri doctrina. Quid quidem non faceret, si de sola infusa Theologia ageret, hac enim non cadit sub doctrina hominum, nec potest, nec debet procurari, nec ex industria nostra exerceti: cum enim hoc opus iouiatur spiritus sancti, ipse animam docet, ipse elevat, ipse inducit, & obligat lucem suam accipere, & per illam attendere divina.

Sed quia nova ista Theologia, dum capi parere, capere etiam admiratione esse, eam omnes ut quid in solitum, & divinum suscipiebant, & omnem hujus libri doctrinam de supernaturali & infusa contemplatione esse automarent. Tantum vero

verò absit, ut de ea principaliter traheretur, quia vix inveniatur in hoc libro explicatio mysticae Theologiae inf. se principaliter dicitur, qualis est ultimus, & supremus gradus illius; & qui eam ex doctrina Dionysii volent exponere, ad quædam verbis capitulo 7. de divinis nominibus recurrunt, que incipit, est item divinissima DEI notitia, que per nescientiam accipiuntur, &c. Quæ quidem verba tam de acquisitione, quam de insula Theologia mystica accipiuntur ab aliquibus, ut diximus in cetera mystica quest. 3. resp. 2.

Igitur ne protius & omnino discedamus ab hac opinione, & quia certum est Theologiam mysticam acquisitionem disponere & preparare animam, ut facilius, & convenientius à DEO eleveretur ad insulam, fatetur Dionysium de hac etiam aliquo modo agere tanquam de termino, ad quem DEUS solet mentes erigere, quæ per laborem suum ad divina mysteria contemplanda concurant. Unde ut utriusque contemplationis doctrina morem geramus, propter aliquam affinitatem illarum, verba Dionysii in utroque sensu, quando fieri potest, explicamus. Et in præsentis, praedicta verba, in questione apposita, tam de acquisitione, quam de insula ista Theologia intelligimur; nec alia facile in hoc opere inventior, que magis supremo gradu Theologia mystica insuffit & levat adaptari.

Nec mitum quod illic in prioribus primi capituli verbis utramque sapientiam complectatur, quia sic bona methodos exposcit, ut in principio operis sub compendio quodam proponatur, quod diffusè in sequentibus pertractandis propinatur. Et quamvis verbum implore non adeo proprium, sed potius scholasticè accipiatur, sufficienter exprimit eum, significatio per infusionem copiofam lucis, à qua mentes imaginibus & affirmativis apprehensionibus vacue plenitudinem capiunt.

Objec. S. objicias, sub nomine Theologiae mysticae noluit comprehendere Dionysius illam supereminenter contemplationem, quæ sequitur ad unionem DEI, quamque tertium eius gradum appellamus; ergo non bene verba ejus ad talem contemplationem significandam adaptamus. Antecedens prob. Tum, quia hoc nomen Theologia mysticae impolitum fuit ab isto sancto Doctori in contemplatione, de qua tractat in hoc libro, sed de nulla alia tractat, quād de contemplatione in caligine, quæ ad omnium potest extendi in Theologia mystica sive acquisita, sive insula ad primum, & secundum gradum, qui proinde in utriusque debet esse ultimus; ergo per etiam alium tertium, & ultimum gradum hujus contemplationis configimus. Tunc etiam, quia Doctores mystici antiquiores pro supremo gradu, vel absoluete pro contemplatione mystica isolam contemplationem in caligine cognoveront, siquidem præter isolam suspensionem seu eascam admiracionem in electus solum amore fructuum addiderunt, qui, cum sit actus voluntatis, contemplationem intellectus non variat.

Solutio. Respondetur, quod etiam admisso antecedenti, non lequitur coniectura, quia quamvis Dionysius non comprehendet sub hoc nomine Theologia mystica a sufficiam illam complementarem, quam tertium eius gradum appellamus, posse nihilominus de illa agere, & huic doctrina inferre saltem tanquam terminum, & icopum, ad quem ex caligine illa sepe condescendit. Ne-

gandum tamen est antecedens, cuius probatio postulat, ut seq. eniem moveamus questionem.

QVÆSTIO XI.

Vtrum sub nomine Theologiae mysticae debeat includi illa suprema contemplatio, quam pro tertio eius gradu sepius inculcavimus?

Pro parte negativa sunt rationes argumenti propositi in fine precedentiis questionis. Pro parte autem affirmativa sunt communiter omnes Doctores mystici, qui non solam dicunt utam contemplationem esse Theologiam mysticam, sed solam illam propriè & rigorose appellant hoc nomine, ita ut contemplatio in caligine non sit tam dicenda Theologia mystica, quam dispositio ad illam, seu ad unionem frumentorum ex qua ostenditur. Quid ex verbis S. Dionysii colligit nos. Thomas à JESU de contemplatione lib. 5. cap. 1. §. In quibus.

Dicendum igitur est, contemplationem illam ^{Quam} divinissimam, quam pro tertio gradu Theologiae mysticae inserviamus, esse propriè & rigorose ^{platice} Theologiam mysticam, & ista est, quæ principali & absolute sic debet inter alias nuncupari. Probatur imprimis auctoritate Doctorum mysticorum, qui in tradenda, & definienda Theologia mystica de solo isto tertio gradu agere videntur. Dionysius Carthus. in comment. de mystica Theol. quest. 3. postquam adduxerat ejus definitionem, & dixerat habitum hujus contemplationis esse donum sapientie, addidit quemadmodum etiam triplic est gradus charitatis, ita & sapientie hujus, quæ secundum gradum suum tertium & supremum, est ipsa mystica Theologia, &c. Germon in lib. de Theol. myst. dum Theologiam mysticam definit, hunc supremum gradum infinitat, dicens: Theologia mystica est experimentalis cognitio de DEO per amoris unitivi complexum. D. Bonavent. seu Henricus de Palma de mystic. Theol. cap. 3. Theologiam mysticam in unione cum DEO confitit, ac proinde sub hoc nomine gradum istum intelligit. Et ut alios antiquos omniciamus, ita communiter Recuperatores sequentes nost. ven. P. Joannem à JESU MARIA, qui singulariter fuit in hac materia dilucidè pertractanda in libro proprio de Theologia mystica, & in Tractatu brevi de eadem materia, quem sua schola orationis inferuit; ac nostrum ven. Michaelem de Fonte in opere de triplice statu vita spiritualis, excuso Tolentino, libro 3. cap. 6. & seqq. Hanc quoque tenuerunt sententiam nostris Philippus à SS. Trinitate in discussione proemiali Theolog. Ius myst. art. 1. Antoni à S. Bartolo sancto in director. mystico Tract. 1. disp. unica sec. 1. & seqq. Baluchasur à S. Catharina in commentar. castelli anima S. M. Terezie cap. 1. mansione splendore 2. Dominic à SS. Trinitate Tom. 7. lib. 7. Bibliotheca sue Theolog. sec. 4. Hieronym. Gratianus in 2. part. dilucidatii veri spiritus cap. 1. & seqq.

Omnis icti Auctores fundantur in doctrina S. Dionysii, ac per consequens sentientes, eum non exclusisse ab hoc nomine istam contemplationem. Sic solet citari in capitulo 7. de divinis nominibus, lectio 4. ubi inquirent, quo modo cognoscatur DEUS, & varios modos cognoscendi attingent, addi: Et est rursus divinissima DEI cognitio, quæ est per ignoran-

tiam